

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

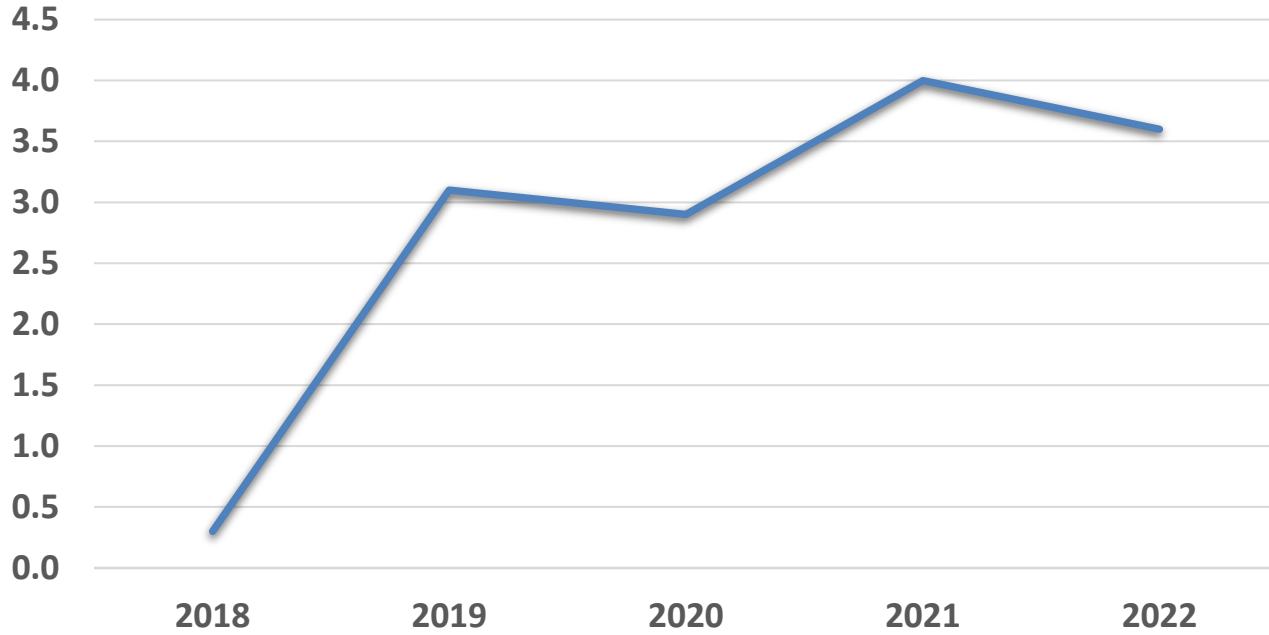
TARIM, TARIM MAKİNALARI VE GIDA SEKTÖR SUNUMU

TAŞKENT BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Özbekistan'ın Tarım ve Hayvancılık Sektörü

- ❑ 2022'de 364,5 trilyon UZS (**33 milyar \$**) değerinde tarım ve hayvancılık üretimi yapılmıştır
 - ❑ Tarımsal üretim %52
 - ❑ Hayvancılık %48
- ❑ Tarım sektörü 2022'de **%3,6** büyümüştür
- ❑ Tarım ve hayvancılıkta öne çıkan bölgeler
 - ❑ Semerkant %12
 - ❑ Andican %10,3
 - ❑ Taşkent %9,9
 - ❑ Buhara %9,4
 - ❑ Fergana %9,2
 - ❑ Kaşkaderya %9,2
- ❑ Tarım ve hayvancılık faaliyetleri
 - ❑ «Dekhan» (aile çiftlikleri) %62
 - ❑ Küçük çaplı şirketler %31
 - ❑ Büyük ölçekli şirketler %7

Özbekistan'ın Seracılık Üretimi

- ❑ **3.157 çiftlik ve tarım işletmesi toplam 6.322 bin hektar alanda seracılık faaliyeti gerçekleştirmektedir**
 - ❑ **Topraklı tarım %73**
 - ❑ **Topraksız tarım (hidroponik) %27**
- ❑ **Seraların ısıtma sistemlerine göre dağılımı**
 - ❑ **Doğal gaz %52**
 - ❑ **Kömür %29**
 - ❑ **Buhar %8**
 - ❑ **Isıtmasız %11**
- ❑ **Seralarda 2022'nin ilk 9 ayında 272 bin ton üretim**
 - ❑ **Domates %71**
 - ❑ **Salatalık %19**
 - ❑ **Diğerleri %10**

Üretimde Öne Çıkan Tarımsal Ürünler

8 milyon ton
Tahıl üretimi

2,4 milyon ton
kavun üretimi

2,7 milyon ton
et üretimi
(canlı ağırlık)

3,4 milyon ton
patates üretimi

1,8 milyon ton
üzüm üretimi

11,6 milyon
ton süt
üretimi

3 milyon ton
meyve üretimi

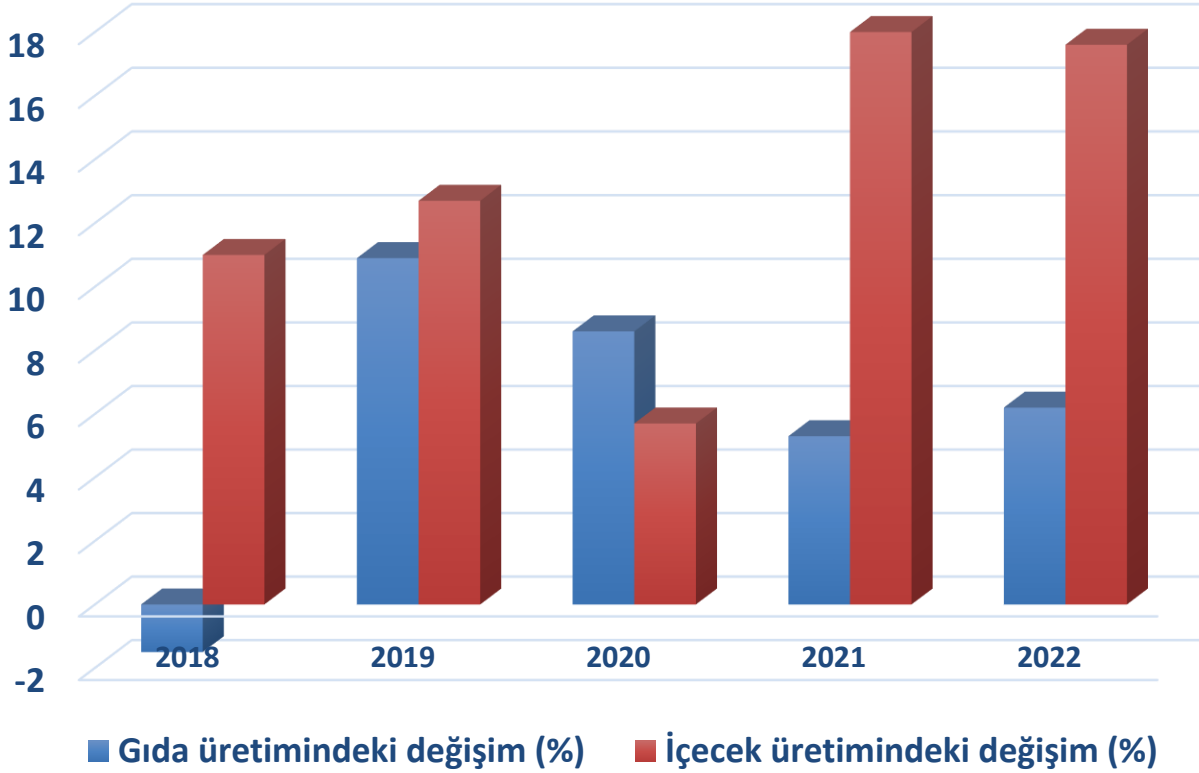
11,2 milyon ton
sebze üretimi

8,1 milyar
yumurta
üretimi

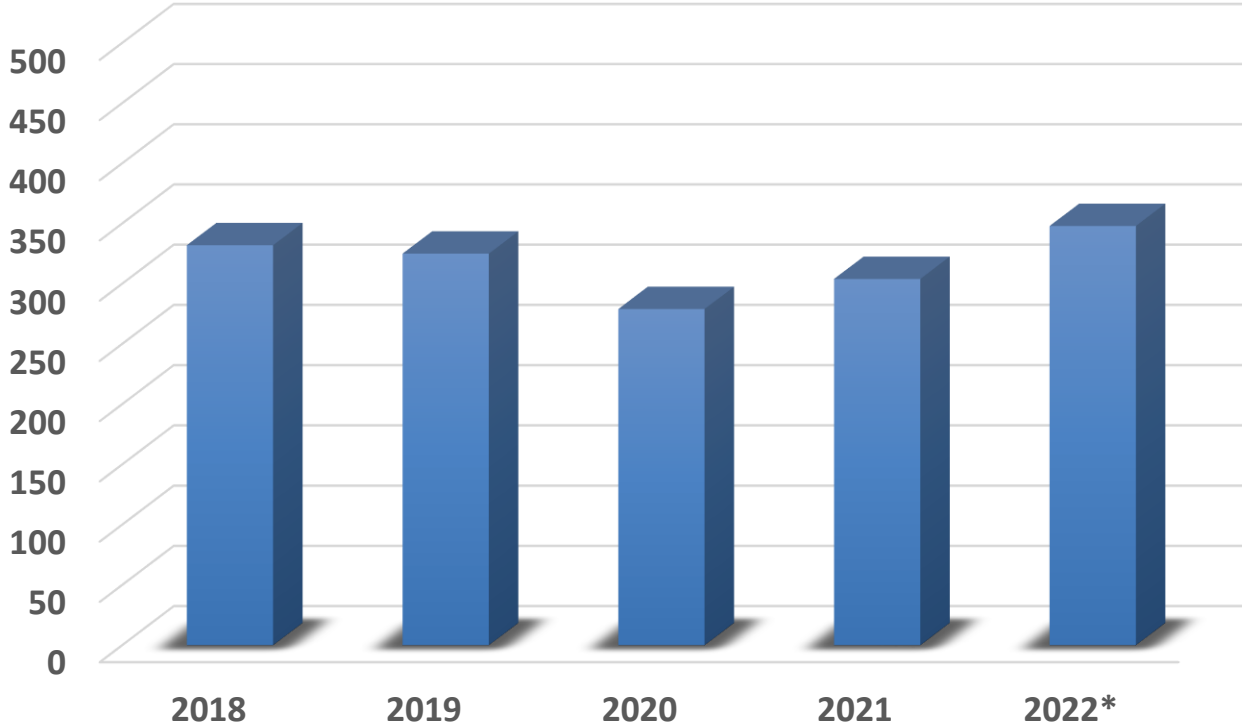
Özbekistan'ın Gıda ve İçecek Sektörü

- ❑ Gıda, içecek ve tütün mamulleri üretiminin toplam imalat sanayi üretimi içindeki payı **%17**
 - ❑ Gıda üretimi: **%13 – 5,4 milyar \$**
 - ❑ İçecek üretimi: **%3,6 – 1,5 milyar \$**
- ❑ Gıda üretimi miktar bazında son 5 yılda yıllık ortalama **%6**, içecek üretimi ise yıllık ortalama **%13** oranında artış göstermiştir
- ❑ Üretilen meyve ve sebzelerin ancak **%15-20'si** işlenebiliyor
- ❑ Üretilen meyvenin **%11'i**, sebzenin ise **%4'ü** doğrudan ihraç ediliyor (yetersiz test laboratuvarı)
- ❑ **Yetersiz depolama, işleme ve tarım lojistiği kapasitesi** yüzünden ürünlerin yaklaşık **%30'u** kaybediliyor
- ❑ Üretilen et ve sütün sadece **%16'sı** işlenebiliyor

Özbekistan'ın Tarım Makinaları İthalatı

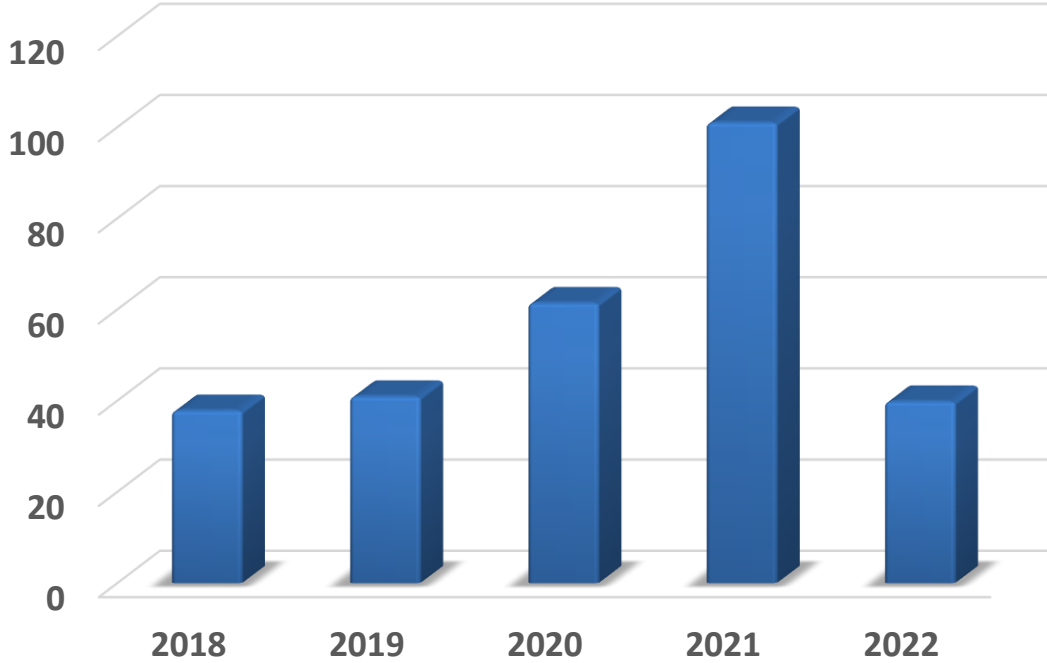

Dahil edilen GTİP'ler: 842441, 842449, 842482, 8432, 8433, 8436, 8478, 870110, 870191, 870192, 870193, 870194, 870195, 871620

- ❑ 2022 yılında **348 milyon \$** tarım makinası ithal edildiği tahmin edilmektedir
- ❑ 2021 yılında en çok ithal edilen ürünler
 - ❑ Tarıma ve bahçeciliğe ait diğer cihazlar
 - ❑ Traktörler
 - ❑ Kümes hayvancılığına mahsus makinalar
 - ❑ Hayvan yemlerini hazırlamaya mahsus makinalar
- ❑ 2021 yılında ithalatta önde gelen ülkeler (toplam ithalatın %90'ı)
 - ❑ **Türkiye %55**
 - ❑ Çin %13
 - ❑ Belarus %12
 - ❑ Almanya %7
 - ❑ İtalya %3
- ❑ 2022 yılı ithalatından **%15-25** aralığında pay aldığımız tahmin edilmektedir

Özbekistan'a Tarım Makinaları İhracatımız (milyon \$)

- ❑ 2022 yılında yaklaşık **40 milyon \$** tarım makinaları ihracatı gerçekleştirilmiştir
- ❑ 2022 yılında en çok ihraç edilen ürünler
 - ❑ Tarıma ve bahçeciliğe ait diğer cihazlar
 - ❑ Silindirler, taş parçalarını sökme ve toplama makinaları
 - ❑ Ekim ve dikim makinaları
 - ❑ Kümes hayvancılığına mahsus makinalar
- ❑ Ülkemiz 2022 yılı toplam ihracatının **%3'ü** Özbekistan'a
- ❑ En çok ihracat yaptığımız **6. ülke**
- ❑ 2022'de ihracat yapan kayıtlı **196 firma**
 - ❑ 1 milyon \$ üzerinde ihracat yapan **9 firma**
 - ❑ 100 bin \$ üzerinde ihracat yapan **60 firma**

Pazara Girişte Öne Çıkan Hususlar

- ❑ 2022-2026 «Yeni Özbekistan» Strateji Belgesi doğrultusunda gıda üretiminin 7,4 milyon tona çıkartılması hedefleniyor
 - ❑ Süt işleme kapasitesinin **%32**'ye çıkarılması
 - ❑ Et işleme kapasitesinin **%25**'e çıkarılması
 - ❑ Meyve sebze işleme kapasitesinin **%28**'e çıkarılması
 - ❑ Soğuk hava deposu kapasitesinin **3 katına** çıkarılması (1.500 depo - hasadın %5'ine ancak yetiyor)
 - ❑ **464 bin hektar** alanın tarıma açılması, toplam sera alanının **2 katına** çıkarılması
- ❑ 2022-2026 Yatırım Programı
 - ❑ 2023 yılında tamamlanacak toplam **236 milyon \$** tutarında **37 yatırım projesi**
 - ❑ Devam eden ve yeni başlayacak birçok **dış finansman kaynaklı** yatırım projesi
 - ❑ 2023 yılında karar verilecek olan toplam **245 milyon \$** tutarında **9 yatırım projesi**
- ❑ 2020-2030 Döneminde Tarımsal Kalkınma Stratejisi: gıda işleme kapasitesi, gıda güvenliği ve yabancı yatırım
- ❑ Özbekistan'da üretimi olmayan ve üretimde kullanılan teknolojik ekipmanın ülkeye ithalatında KDV ve gümrük vergisinden muaf olan aralarında **tarım makinelerinin** bulunduğu 678 ürün bulunmaktadır

Pazara Girişte Öne Çıkan Hususlar

- ❑ *Türk malı imajı **olumlu**; ama **fiyat** ana tercih sebebi (bankacılık sistemi gelişme yolunda)*
- ❑ *Ekonomik faaliyetlerin önemli bir bölümü **Taşkent**'te; ama tarımsal faaliyetlerinin gerçekleştirildiği Semerkant, Andican, Buhara ve Fergana bölgeleri de **fırsatlar** sunuyor*
- ❑ *İhraç taşımalarımızın tamamına yakını **karayolu** ile sağlanıyor; lojistik **maliyetli** (double landlocked)*
- ❑ ***Ülkede yerleşik olmak** pazarda önemli bir avantaj sağlamaktadır*
 - ❑ *Şubat 2023 itibarıyla **2.152 Türk sermayeli firma***
 - ❑ *Yeni dönem reformları ile birlikte iş yapmak daha **kolay** gelmekle birlikte; bazı **eski dönem uygulamaları** devam etmektedir*
 - ❑ *Bürokratik işlemlerin sadeleştirilmesi*
 - ❑ *Tek pencere, e-devlet gibi elektronik uygulamalar*

Pazara Girişte Öne Çıkan Hususlar

- ❑ **Tarifeler:** <http://tarif.customs.uz/?lang=en> EN
 - ❑ «Gönderen ülke», «menşe ülkesi» ve «ticaret ülkesi» olarak Türkiye (ülke kodu:792) seçilmeli
- ❑ **Menşe şahadetnamesi** bulunmaması durumunda en yüksek ithalat vergisi uygulanmaktadır
- ❑ **Tarife dışı engeller:** Referans fiyat uygulamaları; bazı ürünler için TSE belgelerinin kabul edilmemesi
- ❑ Güvene dayalı ticaret **yapılmamalı**; firma hakkında araştırma yapılmalı ve mümkünse yerinde ziyaret edilmeli
 - ❑ Sözleşmeler yerel mevzuata uygun olmalı; mücbir sebep, müeyyide, tahkim gibi konular titizlikle ele alınmalı
- ❑ Fuarlara katılım etkili pazara giriş ve pazarda tutunma araçlarından birisidir
- ❑ Önde gelen fuarlar: **AgroWorld** (Iteca & ICA Euraisa), **UzFood** (Iteca & ICA Euraisa), **UzAgroExpo** (IEG) ve **UzProdExpo** (IEG)

İLGİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

AHMET MELİH HORATA
TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRİ
taskent@ticaret.gov.tr